

УДК 340.143, 159.9

А- 43

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою ВНПЗ «Дніпровського гуманітарного університету» від 08.02.2024 р. (протокол № 5)

А-43 Актуальні проблеми юриспруденції та психології: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 15 грудня 2023 р.). Дніпро: ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2023. 218 с.

Збірник конференції містить матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми юриспруденції та психології» (15.12.2023), у роботі якої взяли участь здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти закладів вищої освіти України.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (*голова*); канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА** (*заст. голови*); **Андрій МІРОШНИК** (*секретар*); канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**, докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**, докт. юрид. наук, доц. **Сергій ПЕНЬКОВ**, канд. псих. наук, доц. **Людмила ПРИСНЯКОВА**, докт. псих. наук, доц. **Олександр САМОЙЛОВ**

© ВНПЗ ДГУ, 2023

© Автори, 2023

10. Sack H. Ewald Hering's Fascinating Research in Colour Vision / SciHi Blog daily blog on science, tech & art in history. 5. August 2017. URL: <http://scihi.org/ewald-herings-colour-vision/>.

11. Теорія електромагнітного поля: навч. посіб. / Іван Болеста. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. 478 с.

12. Цвіль В. Невідомий Кандинський. Київ: Києво-Могилянська академія, 2017. 192 с.

Красношлик Ігор Юрійович

здобувач вищої освіти

другого (магістерського) рівня вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Пріснякова Людмила Макарівна

кандидат психологічних наук, доцент,

завідувачка кафедри психології

Дніпровського гуманітарного університету

ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Професійна діяльність займає особливе місце в системі людської діяльності. Саме професійна діяльність займає в житті людини найбільший відрізок часу. У кожній людини на визначеному життєвому етапі ставиться питання про професійне самовизначення. Проблема професійного самовизначення особистості присвячено значне число робіт. Зокрема розробкою даної проблеми займалися такі автори як: Р.С.Немов, И.М.Кондаков, В.Б.Шапарь. Процес професійного самовизначення починається в період навчання в школі, а закінчується нерідко вже після виходу на пенсію. На кожному етапі людина робить вибір, який визначає його життя на скільки років вперед. Крім того, професійне самовизначення являється, з одного боку, «Ядром», найбільш значимим компонентом професійного розвитку, з іншого – як критерій одного з етапів цього процесу. Крім того, колишні ціннісно-моральні та професійні орієнтації багато в чому не відповідає реальному житті, а нові ще не сформовані.

Проблема підготовки підростаючого покоління до професійного самовизначення була в центрі уваги багатьох дослідників. Так, психолого-педагогічним та організаційними основами підготовки молоді до вибору майбутньої професії присвячено праці Г.Балла, О.Вітковської, Ю.Гільбуха, Є.Клімова, Г.Костюка, В.Рибалки, В.Синявського, Б.Федоришина, С.Чистякової та ін. Як філософську категорію професійне самовизначення

розглядав О.Джура, Г.Москалик, О.Стояно та інші. Загальним теоретичними проблемам формування готовності до професійного самовизначення у майбутній трудовій діяльності присвячено ряд досліджень К.Альбуханової - Славвської, О.Борисової, Є.Головахи, Ф.Іващенко, М.Пряжнікова, М.Піддячого, В.Полякова, М.Статкіна, Т.Чиркової та ін

Проблема професійного самовизначення розглядається як мінімум з 3-точок зору:

1. Як серія задач яке суспільство ставить перед особистістю (запити суспільства)
2. Процес поетапного прийняття рішень за допомогою якого індивід формує баланс, між схильністю і потребами (т.т.узгодження запитів суспільства і схильністю особистості)
3. Процес формування індивіда стилю життя, т.т.особливості особистості

Аналіз робіт вивченню професійного самовизначення показує, що найбільш розробленими можуть бути визнані наступні напрями:

Перший – вивчення психологічної готовності до професійного самовизначення у підлітковому і юнацькому віці, основ професійного навчання і навчального професійного самовизначення, почали (А.Е.Голомшток, С.С.Гриншпун, Л.Л.Кондратьєва, Е.А.Климов, Н.И.Крилов, Т.В.Кудрявцев, П.А.Шавир и т.д.) В цих дослідженнях накопичено дуже великий теоретико – емпіричний матеріал про умови і механізми професійного самовизначення, здійснюваного в рамках особистісного самовизначення в старшому підлітковому и юнацькому віці. Згідно з Т.В.Кудрявцевим, професійне становлення особистості є достатньо складним, тривалим, багатоплановим і часом суперечливим процесом і проходить у своєму розвитку чотири основні стадії: формування професійних намірів, професійне навчання, професійна адаптація та часткова або повна реалізація особистості у професійній праці.

Другий напрям включає формування профпригодності і проблему профодбора (В.А.Бодров, К.М.Джагмаров, Л.Г.Дикая, Ю.М.Дикая, К.К.Платонов, В.Д.Шадриков).

Головна лінія дослідження складається в вивченні психологічних і психофізіологічних передумов до різних професій, виявлення умов і детермінант формування профпригодності, розробці методів її діагностики.

Виявляються чотири групи факторів, котрі оказують істотні впливи на формування придатності до професії:

В першу групу входять соціально – економічні фактори. В першу чергу це відноситься до спектру професій, перспективам їх змін і розвитку, способам і знаряддя праці, його технічної оснащеності, потребами суспільства в тих чи інших фахівцях.

Другий напрям складають фактори соціально – психологічні. Це соціальне оточення, котре формує людину як до вступу в професію (сім'я, школа, професійні учбові заклади).

Третій напрям слід віднести фактори власне психологічні . Це психічні функції людини (пам'ять , мислення , увага , моторика) , його здатності (загальні і спеціальні), особливості особистості (інтереси і схильності), мотивація , ціннісні орієнтації і .т.д

Четвертий напрям факторів , виявляються істотний вплив на формування придатності до професії представляє собою індивідуально – психологічні відмінності між людьми .

Проаналізуємо результати студентів – психологів 1 курсу кафедри психології ДГУ за методикою «Мотиву вибору професії» Р.В.Овчарової .

Табл..1.

Середні значення професійних переваг серед дівчат

Внутрішні індивідуально-значущі мотиви	Внутрішні соціально-значущі мотиви	Зовнішні позитивні мотиви	Зовнішні негативні мотиви
15.7	15.4	13.4	5.8

Аналіз результатів таблиці 1 свідчить, що для 17 – річних дівчат значення мають внутрішні мотиви, як індивідуально, так і соціально значущі.

Табл. 2.

Середні значення професійних переваг серед хлопців

Внутрішні індивідуально-значущі мотиви	Внутрішні соціально-значущі мотиви	Зовнішні позитивні мотиви	Зовнішні негативні мотиви
4.5	4.3	3.8	2.2

Аналіз результатів таблиці 2 свідчить, що для 17 – річних хлопців значення не мають внутрішні так і зовнішні мотиви, як індивідуально, так і соціально значущі (в порівнянні з дівчатами). Вступаючи в активне самостійне життя, кожне молоде покоління вирішує для себе проблеми, які прийнято вважати вічними: життєвого, професійного і емоційно - ціннісного вибору. У ранній юності зростаюча активність процесу самовизначення особи обумовлена потребою зайняти внутрішню позицію дорослої людини у зв'язку із закінченням школи, коли майбутнє набуває відчутних рис. Розширення соціального простору життєдіяльності, майбутнє входження в після шкільний соціум, необхідність адаптуватися до змін зовнішніх умов, пошук і вибір шляхів побудови власного життя, визначення перспектив здобуття подальшої освіти – усе це створює стресову ситуацію напруги, енергетичних витрат і можливого розчарування.

У студентів відсутній соціальний досвід, який дозволяє їм адекватно реагувати на виникаючі ситуації, котрий спонукає їх звертатися до психологічного захисту, який нерідко спотворює реальність, та зате створює видимість емоційного благополуччя. Це може привести до дезінтеграції особи.